

процесс обучения приобретает для них значение лишь в силу его соотношения с конечным результатом (получение оценки, сдача зачета, экзамена и т.д.). Познавательный мотив, который характеризуется направленностью на получение субъективно нового знания, является для них вторым по значимости. В группе студентов, занимающихся по программе Tempus, на первое место выступает познавательный мотив, что в конечном итоге повышает эффективность и результативность обучения.

По нашему мнению, стимулирующими факторами учебной деятельности студентов являются вовлеченность обучаемых в самостоятельную работу и практику, возможность управления и контроля познавательным процессом самими студентами, создание ситуации успеха в учении. Также позитивное значение имеет отсутствие демотивирующих факторов, таких как неинтересное, формальное преподавание; необъективность оценок, их большая зависимость от субъективного мнения преподавателя; отсутствие ясной, прямой связи изучаемых дисциплин с будущей работой.

УДК: 378.146:618.2].001.76-057.875

ОПЫТ ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ТЕМПУС У ПРАКТИКУ АКУШЕРА-ГІНЕКОЛОГА

Круть Ю.Я., Амро І.Г.

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: Темпус, віртуальні пацієнти, історія хвороби, кейс технології навчання.

Вступ. Програма Темпус (Tempus – Trans-European Mobility Programme for University Studies) – освітня програма Європейського Союзу, яка спрямована на добровільне наближення систем вищої освіти в країнах-партнерах до здобутків розвитку вищої освіти в державах-членах ЄС. Програма Темпус фінансує міжуніверситетську співпрацю в сфері розробки та вдосконалення навчальних програм, управління університетами, взаємодії науковців і громадянського суспільства, партнерство освіти і бізнесу, а також структурні реформи в сфері вищої освіти. Напрямки реформування у програмі Темпус IV збігаються із завданнями Болонського процесу.

Тому впровадження інноваційних технологій в організацію навчального процесу медичної освіти у Запорізькому державному медичному університеті спричинило необхідність реконструкції елементів навчання. При викладанні дисциплін студентам молодших курсів на клінічних кафедрах виникають особливості педагогічного процесу.

Колективом кафедр акушерства та гінекології ЗДМУ ретельно проаналізовані кейси (історії хвороби віртуального пацієнта) з програми Темпус. Під кутом типової програми за предметом з урахуванням особливостей підготовки студентів на II-III курсах кафедрою відпрацьовані

тематичні плани лекцій та практичних занять, визначені обсяги самостійної роботи студентів, її тематика та методичне забезпечення для навчальної діяльності студентів у відповідності до кожного кейсу. Під час лекцій, що складає 2-3 щодо кожного кейсу, чітко визначаються основні орієнтири між отриманими знаннями з фундаментальних дисциплін та провідними клінічними симптомами пацієнта, проводяться паралелі між теорією та напрямками практичної діяльності. Наприкінці лекції, шляхом діалогу розглядаються питання студентів, що дає можливість додаткового акцентування на проблемних моментах кейсу.

Впровадження освітньої програми Європейського Союзу висвітило проблему щодо поглибленого вивчення міжнародних стандартів медичної допомоги та новітніх впроваджень згідно з клінічними протоколами МОЗ України.

Під час впровадження проблемно-орієнтованого навчання із застосуванням віртуальних пацієнтів зростає значення самостійної роботи студентів, їх мотивація. Такі риси, як самоконтроль та пошук об'єктивної інформації згідно з програмою навчання та тематикою кейсів, в подальшому забезпечить якісно нові можливості для вирішення професійно-орієнтованих умінь майбутніх лікарів. Раннє навчання самостійного аналізу і вміння оцінювати конкретну клінічну ситуацію з розробкою відповідних рекомендацій, інтерпретувати дані методичних матеріалів з визначенням власної точки зору, обґрунтовувати альтернативні шляхи рішення завдань та знаходити їх оптимальні варіанти покладуть фундамент для професійного розвитку лікаря.

Робота з віртуальним пацієнтом (тематика кейса) триває 1 тиждень. Тому, на нашу думку, під час проведення практичних занять особливої уваги потребує розбір клінічних питань, диференційований підхід та обґрунтоване призначення плану обстеження та лікування пацієнта. Безумовними перевагами даної технології є наочність, стимулювання інтересу до самостійного поглибленого вивчення матеріалу, можливість «взяти паузу» в процесі роботи з пацієнтом і отримати необхідну довідкову інформацію з допоміжних джерел інформації.

Особливістю проведення програми Темпус на кафедрі акушерства та гінекології ЗДМУ є той факт, що студенти починають вивчати дисципліну з другого курсу, маючи цільоспрямовані плани з оволодіння медичними знаннями лікаря-спеціаліста.

Інноваційна програмою Темпус активно підтримується керівництвом ЗДМУ (організована робота Медичного освітнього центру з комп'ютерним обладнанням для PBL-класів, підготовлені координатори та тьютори на базових кафедрах, проведена тривала робота зі студентами молодших курсів), що дозволяє наблизити систему вищої освіти ЗДМУ до здобутків розвитку вищої освіти в державах-членах ЄС.

Висновки. Досвід застосування програми Темпус в медичній освіті ЗДМУ з підготовки студентів молодших курсів надає змогу раннього занурення у глибини медичних спеціальностей, що в подальшому створить міцний фундамент професійних знань лікаря.

Широке застосування віртуальних технологій, стимуляторів і дистанційного навчання є невід'ємною складовою медичної освіти в провідних вузах світу.

Література

1. Вакарчук І. Вища освіта України-Європейський вимір: стан, проблеми, перспективи. Вища школа. №3.-2008.- С.3-19.
2. Вища освіта України і Болонський процес. Навчальний посібник. За ред. В.Г. Кременя. /Тернопіль: навчальна книга.- Богдан.-2004.
3. Ковальчук Л.Є. Удосконалення самостійної роботи студентів – необхідна умова реалізації ідей Болонського процесу. Галицький лікар. Віс. 2008. Т.15. - №1.- С.79-81.
4. Суліма Е. Невідкладні завдання системи вищої освіти на новому етапі Болонського процесу. Вища школа.-2010.-№1.-С.5-13.
5. Типова програма з акушерства і гінекології для студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації. – Київ, 2008.

УДК 378.147

ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ НА МОЛОДШИХ КУРСАХ МЕДИЧНОГО ВНЗ

Крушинська Т.Ю.

Державний заклад «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Ключові слова: вища медична освіта, організаційні форми навчання, проблемні методи навчання.

Проблемно-орієнтоване навчання може розглядатися як форма організації навчального процесу, яка потребує розподілу студентів на невеликі групи або взагалі переважно індивідуальної роботи замість проведення занять у академічних групах. На методичному рівні це виражається у заміні послідовного викладення систематизованих знань на постановку задач, які спрямовані на самостійний інформаційний пошук. Досить природно такий підхід реалізується для студентів-медиків старших курсів у ході виконання ними курсових робіт, у діяльності палатних команд та веденні історій хвороби, при складанні звітів про обстеження епідемічного осередку або санітарно-гігієнічного висновку про стан певного об'єкту, проведенні наукових досліджень у магістратурі.

В той же час проблемно-орієнтоване навчання може виступати як метод навчання, що може бути застосований у рамках існуючих організаційних форм: від проблемного викладання лекційного матеріалу до розв'язання ситуаційних клінічних задач на практичних заняттях та